

Det danske klassesamfund

Kriminalitet i de sociale klasser

Denne analyse er en del af baggrundsanalyserne til bogen "Det danske klassesamfund - et socialt Danmarksportræt". I denne analyse er der fokus på kriminalitet, som 18-59-årige er blevet dømt for. Konkret er der set på, hvor stor en andel af personerne i de sociale klasser, som blev dømt i løbet af 2007.

af chefanalytiker **Jonas Schytz Juul**
og stud.polit **Samira Nawa** og stud.polit **Andreas Mølgaard**

29. oktober 2012

Analysens hovedkonklusioner

- En større andel af personer fra underklassen bliver dømt for overtrædelser af straffeloven end personer fra de andre sociale klasser. Mens 1,7 pct. af underklassen modtog en dom inden for straffeloven, så var det blot 0,1 pct. af overklassen og den højere middelklasse. En forskel på en faktor 19.
- Ser man på andelen af dømte inden for færdselsloven, er det overklassen, som har den største andel af dømte personer. Således modtog 3,6 pct. af overklassen en dom inden for færdselsloven, mens det blot var 1,8 pct. af underklassen.
- Blandt de unge er kriminaliteten størst blandt de unge, der er vokset op i underklassen, mens kriminaliteten blandt unge, der er vokset op i overklassen eller den højere middelklasse, er mindst.

Kontakt

Chefanalytiker

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Kriminalitet opgjort for de sociale klasser

I denne analyse er fokus på kriminalitet, som 18-59-årige er blevet dømt for. Konkret er der set på, hvor stor en andel af personerne i de sociale klasser, som blev dømt i løbet af 2007. Har man modtaget mere end en dom i løbet af 2007, er det kun den sidst modtagne dom, der tæller med. De sociale klasser er opgjort på familieniveau.

Af boks 1 fremgår klassesdefinitionerne.

Boks 1. Classesamfundet i Danmark. Definition af klasserne

Overklasse:

- Selvstændige, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst (i 2012 er det 1,2 million kr.).
- Topledere, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med videregående uddannelse, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Eksempler: Fabrikant, bankdirektør, finansanalytiker, kommunaldirektør.

Højere middelklasse:

- Selvstændige, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst (i 2012 mellem 807.000 kr. og 1,2 million).
- Topledere, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med videregående uddannelse, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med akademisk uddannelse, der ikke indgår i overklassen, uanset indkomst.
- Eksempler: Skoleleder, ingeniør, gymnasielærer, læge.

Middelklasse:

- Selvstændige, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst (i 2012 under 807.000 kr.).
- Topledere, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst.
- Personer med kort eller mellemlang videregående uddannelse, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst.
- Eksempler: Murermester, brugsuddeler, folkeskolelærer, sygeplejerske.

Arbejderklasse:

- Personer med erhvervsfaglig uddannelse, der ikke indgår i en af de øvrige klasser.
- Ufaglærte, der ikke indgår i en af de øvrige klasser.
- Eksempler: Industritekniker, tømrer, lastbilchauffør, sosu-assistent.

Underklasse:

- Personer, der er uden for arbejdsmarkedet mere end 4/5 af året.
- Eksempler: Førtdispensionist, kontanthjælpsmodtager.

Studerende indgår ikke i klasseopdelingen. Kun personer i aldersgruppen 18-59 år er med i klasseopdelingen.

I tabel 1 er vist andelen af hver social klasse, som er dømt efter straffeloven (fx drab, vold, voldtægt, tyveri, røveri, indbrud, hærværk mv.) eller øvrige særlove (lov om euforiserende stoffer, våbenlov, skatte- og afgiftslove mv.) i 2007. Af tabellen ses det, at personer i den højere middelklasse er den socialklasse, hvor færrest er blevet dømt for en forbrydelse, mens underklassen er den klasse, hvor den største andel er blevet dømt for en forbrydelse. Specielt inden for straffeloven er der en markant højere andel af underklassen, som er blevet dømt, end i de andre socialklasser. Mens 1,7 pct. af underklassen modtog en dom inden for straffeloven i 2007, så var det blot 0,1 pct. af overklassen og den højere middelklasse. En forskel på en faktor 19.

Tabel 1. Andel dømte personer, 2007

	Straffelov	Øvrige særlove	I alt
		Pct.	
Overklasse	0,1	0,3	0,4
Høj. middel	0,1	0,1	0,2
Middelklasse	0,2	0,2	0,4
Arbejderklasse	0,4	0,3	0,6
Underklasse	1,7	0,7	2,4
I alt	0,4	0,3	0,7

Anm: Studerende indgår ikke i tabellen. 18-59-årige. Socialklasse er opgjort på familieniveau.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

I tabel 2 er andelen i hver socialklasse, som er blevet dømt i 1985, vist. Af tabellen ses det, at underklassen i 1985 ligesom i 2007 havde markant flere dømte end de andre sociale klasser. Man skal dog tolke udviklingen fra 1985-2007 varsomt, da mange ting spiller ind på dette. Fx lovændring og eventuelle ændringer i prioriteringerne i politiets indsats. Måler man forholdstallet mellem underklassen og de andre klasser, er det stort set uændret inden for straffeloven i 1985 og 2007. I 2007 var der 19 gange så mange i underklassen, som fik en dom inden for straffeloven som i overklassen og den højere middelklasse. I 1985 var det hhv. en faktor 18 (overklassen) og en faktor 15 (højere middelklasse).

Tabel 2. Andel dømte personer, 1985

	Straffelov	Øvrige særlove	I alt
		Pct.	
Overklasse	0,1	0,3	0,4
Høj. middel	0,2	0,1	0,3
Middelklasse	0,3	0,2	0,4
Arbejderklasse	0,5	0,1	0,7
Underklasse	2,4	0,4	2,8
I alt	0,6	0,2	0,8

Anm: Studerende indgår ikke i tabellen. 18-59-årige. Socialklasse er opgjort på familieniveau.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

Overklassen overtræder oftest færdselsloven

Ser man på andelen af dømte inden for færdselsloven, er det overklassen, som har den største andel af dømte personer i 2007. Således modtog 3,6 pct. af overklassen en dom inden for færdselsloven i 2007, mens det blot var 1,8 pct. af underklassen. Det er vist i tabel 3.

Tabel 3. Andel dømt i færdselsloven, 2007

	Færdselslov
Overklasse	3,6
Høj. middel	2,0
Middelklasse	2,3
Arbejderklasse	2,5
Underklasse	1,8
I alt	2,3

Anm: Studerende indgår ikke i tabellen. 18-59-årige. Socialklasse er opgjort på familieniveau.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

I tabel 4 er andelen af dømt inden for færdselsloven vist i 1985. Igen skal man være varsom med at tolke på udviklingen, da lovopstramninger mv. har stor indflydelse på dette.

Tabel 4. Andel dømt i færdselsloven, 1985

	Færdselslov
Overklasse	1,6
Høj. middel	0,9
Middelklasse	0,8
Arbejderklasse	1,0
Underklasse	0,8
I alt	1,0

Anm: Studerende indgår ikke i tabellen. 18-59-årige. Socialklasse er opgjort på familieniveau.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

Kriminalitet blandt unge

I tabel 5 er andelen af unge 24-27-årige, som er blevet dømt i 2007, opgjort. Deres sociale klasse er opgjort i 1995, dvs. da de var 12-15 år, og deres sociale klasse er dermed bestemt af forældrenes sociale klasse.

Af tabellen ses det, at unge, der er vokset op i underklassen, oftere end andre unge kommer i konflikt med straffeloven og "øvrige særlove". Unge, der er vokset op i overklassen eller den højere middelklasse, kommer sjældnest i konflikt med loven.

Tabel 5. Andel dømt personer blandt de 24 -27-årige, 2007

	Straffelov i alt	Øvrige særlove i alt	I alt
	Pct.		
Overklasse	0,4	0,2	0,5
Høj. middel	0,3	0,2	0,5
Middelklasse	0,4	0,4	0,8
Arbejderklasse	0,6	0,4	1,0
Underklasse	1,3	0,7	2,1
Studerende	0,4	0,4	0,8
I alt	0,5	0,4	1,0

Anm: Kun personer fra og med 24 år til og med 27 år i 2007 indgår i tabellen. Socialklasse er opgjort i 1995.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

Ser man på færdselsovertrædelser, så er det unge, der er vokset op i underklassen, som oftest overtræder færdselsloven, mens unge, der er vokset op i den højere middelklasse, sjældnest er blevet dømt for færdselsovertrædelser.

Tabel 6. Andel dømte personer blandt de 24-27-årige, færdselslov 2007

	Færdselslov i alt, pct.
Overklasse	2,2
Høj. middel	1,5
Middelklasse	2,3
Arbejderklasse	3,0
Underklasse	3,4
Studerende	2,6
I alt	2,7

Anm: Kun personer fra og med 24 år til og med 27 år indgår i tabellen. Socialklasse er opgjort i 1995
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks statiks registre

Alternativt til at sammenligne de 24-27-årige kan man også se på kriminaliteten blandt de helt unge og sammenholde dette med den socialklasse, de er vokset op i. I tabel 7 er der vist det samme som i tabel 5, men hvor tabel 5 fokuserede på de 24-27-årige, er der i tabel 7 vist tendensen for de 15-20 årige, og dette er koblet med deres sociale klasse 5 år tidligere. Af tabellen ses det, at specielt de 15-20-årige fra underklassen er overrepræsenteret blandt de dømte personer. Hele 2,7 pct. af de 15-20-årige fra underklassen er blevet dømt inden for straffeloven i 2007. Det er næsten 7 gange så mange som blandt unge fra overklassen og omkring 5,5 gange så mange som blandt unge fra den højere middelklasse, hvor hhv. 0,4 og 0,5 pct. af de unge er dømt inden for straffeloven i 2007.

Tabel 7. Andel dømte personer blandt de 15-20-årige, 2007

	Straffelov i alt	Øvrige særlove i alt	I alt
		Pct.	
Overklasse	0,4	0,3	0,7
Høj. middelklasse	0,5	0,3	0,8
Middelklasse	0,9	0,4	1,3
Arbejderklasse	1,2	0,4	1,6
Underklasse	2,7	0,8	3,5
Studerende	1,2	0,4	1,6
Alle	1,1	0,4	1,5

Anm: Tabellen indeholder kun personer, som i år 2007 var mellem 15 og 20 år. Deres sociale klasse er opgjort i 2002.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

I tabel 8 er andel dømte personer inden for færdselsloven blandt de 15-20-årige vist.

Tabel 8. Andel dømte personer blandt de 15-20-årige, færdselslov 2007

	Færdselslov i alt, pct.
Overklasse	1,4
Høj. middelklasse	0,9
Middelklasse	1,5
Arbejderklasse	2,1
Underklasse	2,1
Studerende	1,5
Alle	1,7

Anm: Tabellen indeholder kun personer, som i år 2007, var mellem 15 og 20 år. Deres sociale klasse er opgjort i 2002.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Boks 2. Indhold i de tre lovområder

Straffelov i alt indeholder:

- Uoplyst straffelov
- Sædelighedsforbrydelser
- Voldsforbrydelser
- Ejendomsforbrydelser
- Andre forbrydelser

Øvrige særlove i alt indeholder:

- Lov om euforiserende stoffer
- Våbenloven
- Skatte- og afgiftslove
- Særlove i øvrigt

Færdselslov i alt indeholder:

- Færdselsuheld uspecificeret
- Færdselslov spiritus
- Mangler ved køretøj
- Færdselslov i øvrigt